

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.12.2010.**

Sarajevo, ožujak 2011.

Sadržaj

1. UVOD	3
1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO	3
1.2. Trend poslovanja MKO u Federaciji BiH u 2010. godini	4
1.3. Potrebne mjere na razini sektora s ciljem otklanjanja negativnih efekata poslovanja	4
2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA	5
2.1. Kadrovi	5
3. ANALIZA FINACIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI	6
3.1. Bilanca stanja	6
3.2. Kapital	8
3.3. Kreditni portfelj	9
3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite	13
3.5. Račun dobiti i gubitka	15
4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	17

PRILOZI:

Prilog 1.	Osnovni podaci o MKO
Prilog 2.	Bilanca stanja MKF
Prilog 3.	Bilanca stanja MKD
Prilog 4.	Račun dobiti i gubitka MKF
Prilog 5.	Račun dobiti i gubitka MKD

GRAFIKONI:

Grafikon 1.	Iznos aktive MKO na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
Grafikon 2.	Iznos bruto portfelja na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
Grafikon 3.	Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
Grafikon 4.	Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
Grafikon 5.	Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u IV kvartalu 2010. godine
Grafikon 6.	Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u IV kvartalu 2010. godine
Grafikon 7.	Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2010. godine

1. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (Zakon o MKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06 i 48/08) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Poslovanje MKO bliže se uređuje podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od Upravnog odbora Agencije, objavljenim u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj: 27/07 (deseta odluka objavljena je u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 32/10) i uputama za poslovanje MKO usvojenim od direktora Agencije.

Odluke Agencije za poslovanje MKO

- 1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije;*
- 2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama;*
- 3. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije;*
- 4. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija;*
- 5. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja;*
- 6. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija;*
- 7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite,*
- 8. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije,*
- 9. Odluka o naknadama koje mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,*
- 10. Odluka o uvjetima i načinu postupanja mikrokreditne organizacije po prigovoru klijenta.*

Upute Agencije za poslovanje MKO

- 1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;*
- 2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;*
- 3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;*
- 4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i*
- 5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.*

1.2. Trend poslovanja MKO u Federaciji BiH u 2010. godini

Tijekom 2010. godine nastavljen je pad bruto portfelja MKO uslijed restriktivnijih politika kreditiranja koje su MKO uvele kao odgovor na povećanje kreditnih rizika te povećanih otpisa kredita koji su u kašnjenju više od 180 dana. U poređenju s krajem 2009. godine, postepeno se smanjuje negativan rezultat poslovanja mjeren ostvarenim neto rezultatom preračunatim na godišnjoj razini na prosječnu aktivu. Operativna održivost organizacija mjerena operativnim prihodima na operativni rashod poboljšana je u usporedbi s rezultatom ostvarenim u istom razdoblju prethodne godine. Pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja bilježe relativno poboljšanje. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na portfelj je u poboljšanju, te je sa 7,9% smanjen na 5,7%. Rizični portfelj je poboljšao sa 8,6% na 6,18%. Izvanbilančna evidencija u odnosu na prethodnu godinu uvećana je za 82%. Evidentno je i povećanje trenda restrukturiranih zajmova. Zbog usporenog kreditiranja, MKO su prelikvidne, a udio sredstava koja zarađuju, odnosno kreditni portfelj bilježi značajan pad u odnosu na kraj 2009. godine.

Iskazani trend poslovanja u ovom razdoblju rezultat je poboljšanja sustava internih kontrola kod većeg broja MKO, prilagođavanja kreditnih politika i procedura naglašavanju važnosti naplate u poređenju s dosadašnjim fokusom na isplate kredita, te fokusiranju na poboljšanje održivosti organizacija. Međutim posljedice strategija agresivnog rasta većine MKO-a iz prethodnih razdoblja, trenutni ekonomski ambijent kao i opće raspoloženje javnog mnijenja prema sektoru ostavilo je značajne negativne efekte po razvoj MKO, a koje, čini se, mogu biti prevladane samo restrukturiranjem MKO sektora.

1.3. Potrebne mjere na razini sektora s ciljem otklanjanja negativnih efekata poslovanja

Agencija kao potrebne mjere za otklanjanje negativnih efekata poslovanja i zaštite doniranih sredstava vidi u izmjeni Zakona o MKO s ciljem uklanjanja nedorečenosti važećih propisa, poboljšanju podzakonske regulative kao rezultat izmjena zakona, definiranju svih važnih aspekata poslovanja MKO, poboljšanju segmenta upravljanja i rukovođenja, ograničenju transakcija s povezanim osobama i sl. Također, novi zakonski okvir bi omogućio stvaranje zakonskih preduvjeta za uvođenje instituta savjetnika s posebnim ovlastima u slučaju značajnih nepravilnosti u radu i gubitaka MKO.

Konsolidacija na razini MKO i dalje je imperativ za ozdravljenje sektora u narednom razdoblju čime bi se stabilizirao mikrokreditni sektor, smanjile posljedice ekscesivne konkurencije, povećala kompetentnost upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO, ojačala kapitalna baza manjeg broja jačih i zdravijih MKO, te postigle značajne uštede na troškovima poslovanja što bi u konačnici utjecalo i na smanjenje kamatnih stopa na mikrokredite.

Agencija će i dalje insistirati na punoj primjeni i provođenju zakona i podzakonskih akata Agencije, poboljšanju transparentnosti poslovanja MKO, prevladavanju nastalih problema u kvaliteti kreditnog portfelja, obaveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita CBBiH, poboljšanju institucionalnih kapaciteta i internih kontrola u MKO te odgovornom kreditiranju i ostvarivanju misije i ciljeva mikrokreditnog sektora što podrazumijeva obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja potpore razvitku poduzetništva.

2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

U Federaciji BiH sa 31.12.2010., dozvolu za rad Agencije ima 18 MKO, od toga 17 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 40 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Jedna MKF pokrenula je postupak prestanka rada, te nije dostavila kvartalna izvješća, stoga su u Informaciju uključeni podaci za 16 MKF. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije izvršile su preregistraciju sukladno Zakonu o MKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00) (Zakon o MKO iz 2000. godine). Stoga, sve MKF su zakonski pravni slijednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih sukladno Zakonu o MKO iz 2000. godine. U Prilogu 1. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD kojima je Agencija izdala dozvolu za rad za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

Kao rezultat racionalizacije troškova MKO, a prvenstveno MKF, sa 31.12.2010., nastavljen je trend zatvaranja organizacijskih dijelova MKF sa sjedištem u Federaciji BiH, te je u odnosu na 31.12.2009. ukupan broj organizacijskih dijelova sa sjedištem u Federaciji BiH manji za oko 10%. MKF sa sjedištem u Federaciji BiH imaju ukupno 362 organizacijskih dijelova, od čega u Federaciji BiH 238, Republici Srpskoj 121 i Distriktu Brčko 3. Ukupno 211 organizacijskih dijelova MKF sa sjedištem u Federaciji BiH imaju ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u Registar mikrokreditnih fondacija u Federaciji BiH kod Federalnog ministarstva pravde. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 9 MKF.

Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 40 poslovnih jedinica i terenskih ureda.

2.1. Kadrovi

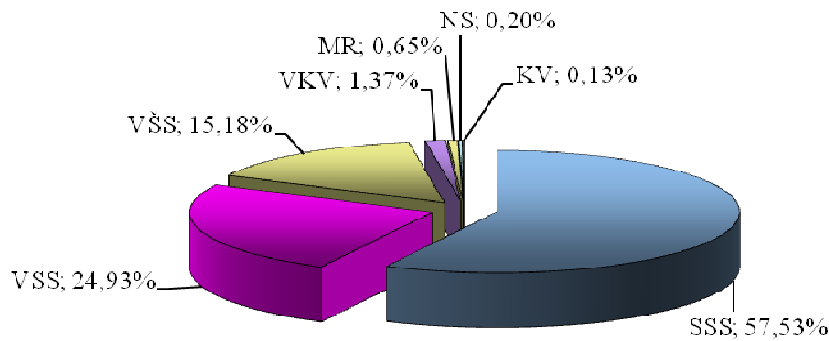
Tablica 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2009.		Ukupno	Učešće	31.12.2010.		Ukupno	Učešće	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	4	0	4	0	3	0	3	0	75
2.	KV	2	0	2	0	2	0	2	0	100
3.	VKV	23	0	23	1	21	0	21	1	91
4.	SSS	1137	3	1140	64	876	3	879	58	77
5.	VŠS	214	0	214	12	232	0	232	15	108
6.	VSS	394	3	397	22	378	3	381	25	96
7.	MR	10	0	10	1	10	0	10	1	100
UKUPNO		1784	6	1790	100	1522	6	1528	100	85

Sa 31.12.2010., mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.528 radnika, što je za 262 radnika ili 15% manje u odnosu na 31.12.2009. MKF zapošljavaju 1522 radnika ili 99,6%, a MKD 6 radnika ili 0,4%.

U strukturi zaposlenih najveće je učešće SSS od 57,53%, VSS od 24,93% i VŠS od 15,18%. Postotak učešća zaposlenih s višom stručnom spremom je u porastu dok je postotak učešća zaposlenih s visokom i srednjom stručnom spremom u padu u odnosu na 31.12.2009.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih na dan 31.12.2010. godine

3. ANALIZA FINANCIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA MKO

Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja kontrolom na licu mjesta (*on-site*) i analizom izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno Zakonu o MKO i podzakonskim aktima Agencije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama.

3.1. Bilanca stanja

Tablica 2. Bilanca stanja MKO

u 000 KM

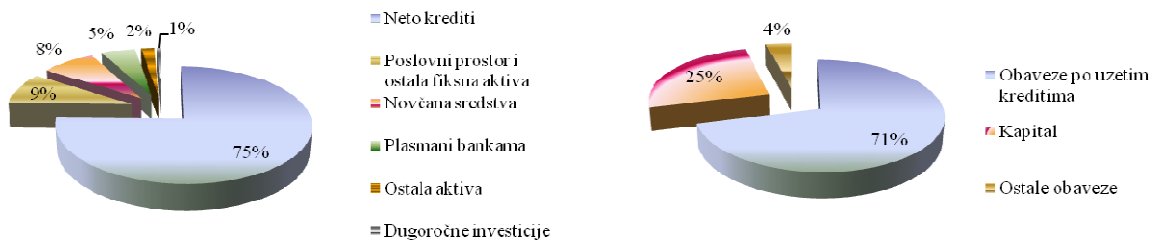
OPIS	31.12.2009.					31.12.2010.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA											
1. Novčana sredstva	64.748	8	13	1	64.761	47.527	8	36	3	47.563	73
2. Plasmani bankama	41.084	5	0	0	41.084	28.751	5	0	0	28.751	70
3. Krediti	640.886		1.080		641.966	458.551		1.276		459.826	72
4. Minus: rezer. za kred. gubitke	50.924		75		50.999	26.214		36		26.250	51
5. Neto krediti	589.962	77	1.005	90	590.967	432.337	75	1.240	91	433.576	73
6. Posl. prostor i ost. fik. aktiva	51.927	7	91	8	52.018	49.115	9	84	6	49.200	95
7. Dugor. investicije	2.000	0	0	0	2.000	3.500	1	0	0	3.500	175
8. Ostala aktiva	20.446	3	14	1	20.460	14.319	2	9	1	14.328	70
9. Minus: rezerv. na ost. st. aktive, osim kredita	1.610		0	0	1.610	701	0	0	0	701	44
UKUPNO AKTIVA	768.557	100	1.123	100	769.680	574.848	100	1.369	100	576.217	75
PASIVA											
10. Obveze po uzetim kreditima	590.749	77	433	39	591.181	409.898	71	598	44	410.496	69
11. Ostale obveze	24.142	3	44	4	24.186	23.025	4	71	5	23.096	95
12. Kapital	153.666	20	646	58	154.312	141.924	25	700	51	142.625	92
UKUPNO PASIVA	768.557	100	1.123	100	769.680	574.848	100	1.369	100	576.217	75
Izvanbilančna evidencija	79.269		34		79.303	144.521		88		144.609	182

Bilančna suma MKO sa 31.12.2010. iznosi 576,2 milijuna KM i za 193,4 milijuna KM ili 25% manja je u odnosu na stanje sa 31.12.2009., a u odnosu na kraj 2008. godine, bilančna suma je manja za 325,7 milijuna KM ili 36%. Rast bilančne sume bilježi 1 MKF i 1 MKD, a pad je zabilježilo 15 MKF. Pad bilančne sume veći od 10% u odnosu na kraj 2009. godine zabilježile su 4 MKF, pad preko 20% bilježi 5 MKF, preko 30%, 4 MKF i preko 40% pad bilježe 2 MKF. Najveće učešće u ukupnoj bilanci MKO ima šest MKF s aktivom u iznosu od 533,6 milijuna KM ili 93%.

U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 47,6 milijuna KM ili 8% sa stopom pada od 27% u odnosu na 31.12.2009. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 28,7 milijuna KM ili 5%. Neke MKF se mogu suočiti s rizikom likvidnosti, a investitori generalno pokazuju visok stupanj opreza uslijed iskazanih rezultata poslovanja odnosno trenda koji iskazuje sektor, čime se fondacijama ograničava pristup novim kreditima kojim bi zadovoljili kratkoročne obveze što uz lošu naplatu kredita može dovesti do nelikvidnosti.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 433,6 miliona KM ili 75% ukupne aktive i manji su za 157,4 milijuna KM ili 27% u odnosu na kraj prethodne godine, odnosno za 376,1 milijuna KM ili 46% u odnosu na 31.12.2008. Pad neto kredita veći od 20% zabilježilo je 13 MKO (od toga čak 6 MKF imaju pad veći od 30%), a samo su 1 MKF i 1 MKD imale veći nivo neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 49,2 milijuna KM ili 9% ukupne aktive i bilježe pad od 5% u odnosu na kraj prethodne godine. Pet MKF imaju postotak fiksne aktive u ukupnoj aktivu veći od dozvoljenog iznosa. Iznos od 17,1 milijun KM ili 3% odnosi se na dugoročne investicije (3,5 milijuna KM) i ostalu aktivu u iznosu od 13,6 milijuna KM (umanjenu za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Dugoročne investicije odnose se na jednu MKF, dok dvije MKF imaju postotak ostale aktive veći od 10% u odnosu na ukupnu aktivu.

U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima su osnovni izvor sredstava i iznose 410,5 milijuna KM ili 71% ukupne pasive i manji su za 31% u odnosu na 31.12.2009.

Tablica 3. Ročna struktura uzetih kredita

u 000 KM

OPIS	31.12.2009.				31.12.2010.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1					6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obveze po uzetim kratkor. kreditima	124.041	433	124.474	21	88.871	513	89.384	22	72
2. Obveze po uzetim dugoroč. kreditima	466.708	0	466.708	79	321.027	86	321.113	78	69
UKUPNO	590.749	433	591.181	100	409.898	598	410.496	100	69

Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti iznose 321,1 milijun KM ili 78% i imaju stopu pada od 31% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, kratkoročni krediti iznose 89,4 milijuna KM ili 22% i imaju stopu pada od 28% u odnosu na kraj prethodne godine. Na obveze po uzetim kreditima na MKF odnosi se 409,9 milijuna KM ili 99,8% od ukupnih obveza po uzetim kreditima.

Najznačajniji kreditori MKO su¹:

- 1.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (47,9 milijuna KM);
- 2.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Evropu, Luksemburg (43,5 milijuna KM);
- 3.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (36,8 milijuna KM);
- 4.) DWM – Developing World Markets, SAD (32,3 milijuna KM);
- 5.) Razvojna banka Federacije BiH² (25,5 milijuna KM);
- 6.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (22,5 milijuna KM);
- 7.) Blue Orchard Finance S.A., Švicarska (22,3 milijuna KM);
- 8.) Oikokredit, Nizozemska (17,8 milijuna KM);
- 9.) Dexia Microcredit, Švicarska (14,9 milijuna KM);
- 10.) Triodos – Doen, Nizozemska (12,7 milijuna KM);
- 11.) Triple Jump, Nizozemska (10,8 milijuna KM);
- 12.) Mercy Corps, SAD (9,4 milijuna KM);
- 13.) Symbiotics, Švicarska (8,8 milijuna KM);
- 14.) Global Microfinance Facility (8,8 milijuna KM);
- 15.) NLB Tuzlanska banka d.d. Tuzla (6,3 milijuna KM) i drugi.

Ostale obveze iznose 23,1 milijun KM ili 4% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Ukupno 4 MKF imaju postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija iznosi 144,6 milijuna KM, koju čine otpisana kreditna potraživanja (143,3 milijuna KM) i komisioni poslovi (1,3 milijuna KM) i za 82% je veća od stanja sa 31.12.2009. Ovako značajno povećanje iznosa izvanbilančne evidencije u 2010. godini rezultat je povećanja otpisa kredita, kao i korektnijeg iskazivanja stanja prema Odluci o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za kreditne gubitke („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) većine MKO po kojoj su sva potraživanja dospjela, a nenaplaćena preko 180 dana, utužena i isknjižena iz bilance stanja u izvanbilancu do njihove naplate ili trajnog otpisa.

3.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 31.12.2010. iznosi 142,6 milijuna KM ili 25% ukupne pasive i manji je za 11,7 milijuna KM ili 8% u odnosu na kraj prethodne godine, odnosno za 50,8 milijuna KM ili 26% u odnosu na 31.12.2008. Kapital MKF iznosi 141,9 milijuna MKF ili 99,5%, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM ili 0,5%.

---

¹ Od 44 evidentirana kreditora, u Informaciji su navedeni samo najznačajniji kreditori MKO.

² Sredstva su plasirana u okviru Projekta lokalnih inicijativa LIP I i LIP II koja su Odlukom Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br.: 78/06 i 34/07) na upravljanje prenesena Razvojnoj banci Federacije BiH.

Tablica 4. Struktura kapitala MKO

u 000 KM

OPIS	31.12.2009.					31.12.2010.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	43.212	28	0	0	43.212	42.619	30	0	0	42.619	99
Temeljni kapital	5.770	4	600	93	6.370	9.957	7	600	86	10.557	166
Višak/manjak pr. nad ras.	98.843	64	0	0	98.843	84.856	60	0	0	84.856	86
Emisioni ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	46	7	46	0	0	3	0	3	6
Zakonske rezerve	0	0	0	0	0	0	0	98	14	98	
Ostale rezerve	5.841	4	0	0	5.841	4.493	3	0	0	4.493	77
UKUPNO KAPITAL	153.666	100	646	100	154.312	141.924	100	700	100	142.625	92

U strukturi kapitala najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 85 milijuna KM, te čini 60% ukupnog kapitala MKF, koji je manji za 14% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima u tekućoj godini ostvarilo je 11 MKF, a višak prihoda nad rashodima samo 5 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit. Neraspoređena dobit i rezerve jednog MKD iznose 101 tisuću KM ili 14% ukupnog kapitala MKD.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 42,6 milijuna KM ili 30% ukupnog kapitala i umanjen je za 1% u odnosu na kraj prethodne godine, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Temeljni kapital MKO na dan 31.12.2010. iznosi 10,5 milijuna KM ili 7% ukupnog kapitala. Ostale rezerve iznose 4,5 milijuna KM, ili 3% ukupnog kapitala i odnose se na 4 MKF.

3.3. Kreditni portfelj

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 459,8 milijuna KM ili 80% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Nivo ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koje se odnosi 458,5 milijuna KM ili 99,7% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 1,3 milijuna KM ili 0,3% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 5.

Tablica 5. Neto krediti

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2009.			31.12.2010.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kredit	640.886	1.080	641.966	458.551	1.276	459.826	72
2.	Rezerve za kreditne gubitke	50.924	75	50.999	26.214	36	26.250	51
3.	Neto krediti (1.-2.)	589.962	1.005	590.967	432.337	1.240	433.576	73

Neto krediti iznose 433,6 milijuna KM i za 27% su manji u odnosu na 31.12.2009., odnosno za 376,1 milijun KM ili 46% u odnosu na kraj 2008. godine. Krediti na bruto osnovi manji su za 28% u odnosu na kraj prethodne godine. Rezerve za kreditne gubitke iznose 26,2 milijuna KM i manje su za 49% u odnosu na 31.12.2009., a veće za 28% u odnosu na kraj 2008.

godine. Iako su rezerve za kreditne gubitke u apsolutnom iznosu značajno manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj poboljšana je za 2,2% u odnosu na omjer prethodnog razdoblja.

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.12.2010.

u 000 KM

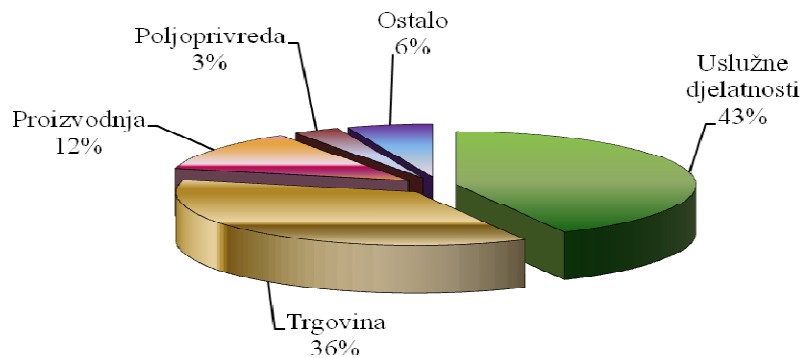
Red. broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	541	2.709	40	3.290	43%
b.)	Trgovina	733	2.000	64	2.797	36%
c.)	Poljoprivreda	72	168	3	243	3%
d.)	Proizvodnja	186	756	15	957	12%
e.)	Ostalo	66	372	11	449	6%
	UKUPNO 1:	1.598	6.005	133	7.736	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	8.073	88.098	1.758	97.928	22%
b.)	Trgovina	6.617	59.893	1.571	68.081	15%
c.)	Poljoprivreda	7.523	142.110	2.460	152.093	34%
d.)	Proizvodnja	2.300	26.835	504	29.639	6%
e.)	Stambene potrebe	2.755	51.208	861	54.824	12%
f.)	Ostalo	13.778	34.870	877	49.525	11%
	UKUPNO 2:	41.045	403.014	8.031	452.090	100%
	UKUPNO (1+2):	42.643	409.019	8.164	459.826	

Prema sektorskoj strukturi mikrokredita 452,1 milijun KM ili 98% od ukupnih kredita plasirano je fizičkim osobama, a 7,7 milijuna ili 2% pravnim osobama.

U ročnoj strukturi mikrokredita na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 50,8 milijuna KM ili 11%, a na dugoročne kredite 409 milijuna KM ili 89%. Sama dospjela potraživanja iznose ukupno iznose 8,2 milijuna KM ili 2% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite fizičkim osobama.

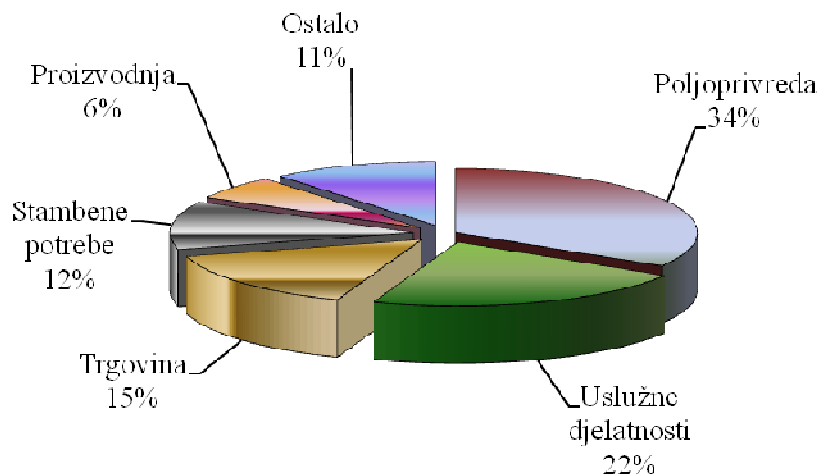
Prema granskoj strukturi najveći iznos, od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 3,3 milijuna KM ili 43%, odnosno trgovina 2,8 milijuna KM ili 36%. Za proizvodnju dan je 1 milijun KM ili 12% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dano 0,2 milijuna KM ili 3%, a za ostale namjene 0,4 milijuna KM ili 6%.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim osobama

Što se tiče kredita **fizičkim osobama**, 152,1 milijun KM ili 34% plasirano je za poljoprivredu, zatim 98 milijuna KM ili 22% za uslužne djelatnosti, za trgovinu je plasirano 68,1 milijun KM ili 15%, za stambene potrebe 54,8 milijuna KM ili 12%, za proizvodnju 29,6 milijuna KM ili 6%, te za ostalo 49,5 milijuna KM ili 11%.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim osobama

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje trgovine, poljoprivrede i uslužnih djelatnosti i uglavnom se odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha.

Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.12.2010. vide se iz sljedeće tablice:

Tablica 7. Izvješće o visini i načinu formiranja rezervi za kreditne gubitke na dan 31.12.2010.

u 000 KM

Red. broj	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
				Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ost. stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	$8=(4 \times 3)/100$	$9=(5 \times 6)/100$	$10=(7 \times 3)/100$	$11=(8+9+10)$
1.	1 - 15	2%	8.791	2%	186	478	176	4	10	189
2.	16 - 30	15%	11.995	100%	198	0	1.399	198	0	1.597
3.	31 - 60	50%	8.757	100%	298	0	4.148	298	0	4.447
4.	61 - 90	80%	5.085	100%	252	0	4.068	252	0	4.320
5.	91 - 180	100%	14.554	100%	1.144	0	14.554	1.144	0	15.698
6.	preko 180	Otpis	16.918		2.952	0				
UKUPNO			66.099		5.031	478	24.345	1.895	10	26.250

Kašnjenje u otplati dulje od jednog dana imaju krediti u iznosu 49,2 milijuna KM. Stopa kredita u kašnjenju preko jednog dana u 2010. godini iznosi 10,7% i manja je u odnosu na kraj prethodne godine kada je bila 14,9%

Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji su u otplati dulje od jednog dana iznosi 2,1 milijun KM.

Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 26,2 milijuna KM.

- *Otplata kredita na teret jamaca* -

Negativan utjecaj i posljedice globalne ekonomske krize na financijski sektor, posebno su izraženi kod poslovanja MKO kroz segment kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obveza, došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jamce, odnosno žirante. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jamci, Agencija je od 31.12.2009. propisala novi izvještajni obrazac OKJ - otplata kredita na teret jamaca.

Prema izvješćima MKO u Federaciji BiH sa 31.12.2010., 12.734 jamca su ukupno otplatila 4,2 milijuna KM od ukupno odobrenog iznosa kredita od 52,6 milijuna KM (9.036 kreditnih partija), što je za 83% više u odnosu na iznos otplate na teret jamaca u usporedbi s krajem prethodne godine (2,3 milijuna KM, otplatilo je 7.235 jamca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita bio 29,2 milijuna KM – 4.957 kreditnih partija). Stanje preostalog duga na kraju 2010. godine iznosi 18,5 milijuna KM (31.12.2009. godine: 13,8 milijuna KM). Iz navedenih podataka može se zaključiti da se u 2010. godini značajno povećao iznos kredita koje otplaćuju jamci, kao i iznos otplate na teret jamaca.

3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je tržišna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, br: 27/07 i 46/09). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu.

Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Tablica 8. Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za IV kvartal 2010. godine – po proizvodima

Rb.	OPIS	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:		
1.1.	Uslužne djelatnosti	23,23%	33,28%
1.2.	Trgovinu	21,37%	32,16%
1.3.	Poljoprivredu	22,34%	33,04%
1.4.	Proizvodnju	24,01%	31,86%
1.5.	Stambene potrebe	24,15%	28,81%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	33,57%	42,21%
1.7.	Ostalo	18,57%	26,53%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:		
2.1.	Uslužne djelatnosti	26,42%	31,43%
2.2.	Trgovinu	26,94%	31,85%
2.3.	Poljoprivredu	21,35%	25,02%
2.4.	Proizvodnju	24,36%	28,19%
2.5.	Stambene potrebe	21,01%	24,74%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	26,02%	31,80%
2.7.	Ostalo	23,69%	29,94%

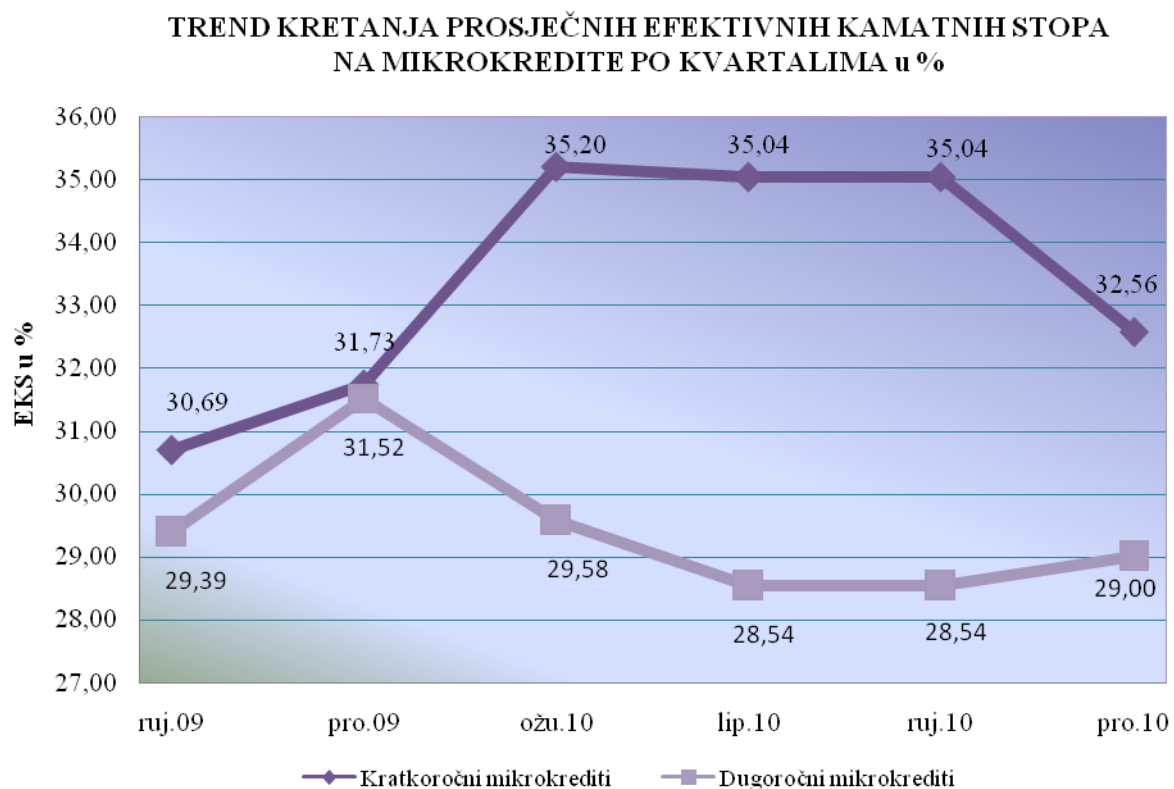
Za kratkoročne kredite, prosječna nominalna kamatna kreće se u rasponu od 18,57 % za ostalo do 33,57 % za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 26,53 % za ostale namjene do 42,21 % za nenamjenske kredite.

Prosječna nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 21,01 % za stambene potrebe do 26,94 % za trgovinu, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 24,74 % za stambene potrebe do 31,85 % za trgovinu.

Prosječne efektivne kamatne stope na kratkoročne i dugoročne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u Tablici 9.

Tablica 9. Prosječne efektivne kamatne stope (EKS) na mikrokredite po kvartalima

PROSJEČNA EKS u % za	30.09.09.	31.12.09.	31.03.10.	30.06.10.	30.09.10.	31.12.10.
Kratkoročne mikrokredite	30,69	31,73	35,20	35,04	35,04	32,56
Dugoročne mikrokredite	29,39	31,52	29,58	28,54	28,54	29,00

Formiranje kamatnih stopa na mikrokredite ovisi o troškovima cijene kapitala koje MKO koriste za financiranje portfelja, administrativnih troškova, troškova rezerviranja za kreditne gubitke, te troška kapitalizacije. Više kamatne stope na mikrokredite u odnosu na kredite banaka se zaračunavaju kako bi organizacije pokrile navedene troškove poslovanja te postigle razinu financijske održivosti kao garanta opstojnosti MKO. MKF koja ima najnižu EKS nije operativno i financijski održiva, te troškove operacija financira iz donacija.

3.5. Račun dobiti i gubitka

Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 10.

Tablica 10. Račun dobiti i gubitka MKO

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2009.				Za razdoblje 1.1. - 31.12.2010.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI PO KAMATAMA I SLIČNI PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	166.287	216	166.503	96	114.522	292	114.814	94	69
1.2.	Operativni prihodi	7.441	42	7.483	4	7.305	46	7.352	6	98
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	173.728	258	173.986	100	121.827	338	122.165	100	70
3.	RASHODI									
3.1.	Rashodi po kamatama i sl. rashodi	45.791	25	45.816	21	32.754	57	32.812	23	72
3.2.	Operativni rashodi	75.593	187	75.780	34	71.580	258	71.839	51	95
3.3.	Trošk. rezer. za kred. i dr. gubitke	98.349	28	98.377	45	36.085	33	36.118	26	37
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	219.733	239	219.972	100	140.419	349	140.768	100	64
5.	IZVANREDNI PRIHODI	10.026	3	10.030		13.057	14	13.071		130
6.	IZVANREDNI RASHODI	3.474	0	3.474		5.332	0	5.332		153
7.	UKUPNO PRIHODI -RASHODI (2+5-4-6)	-39.453	23	-39.430		-10.868	3	-10.865		
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	-39.453				-10.868		-10.868		
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		23				3	3		
10.	POREZI		2				0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		20				3	3		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			-39.432				-10.865		

Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 31.12.2010. iznose 122,1 milijun KM, od čega se 121,8 milijuna KM ili 99,8% odnosi na prihode MKF, a 0,3 milijuna KM ili 0,2% na prihode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi su manji za 52 milijuna KM ili 30%.

Najveći dio prihoda, odnosi se na prihode od kamata koji iznose 114,8 milijuna KM ili 94% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 51,7 milijuna KM ili 31%.

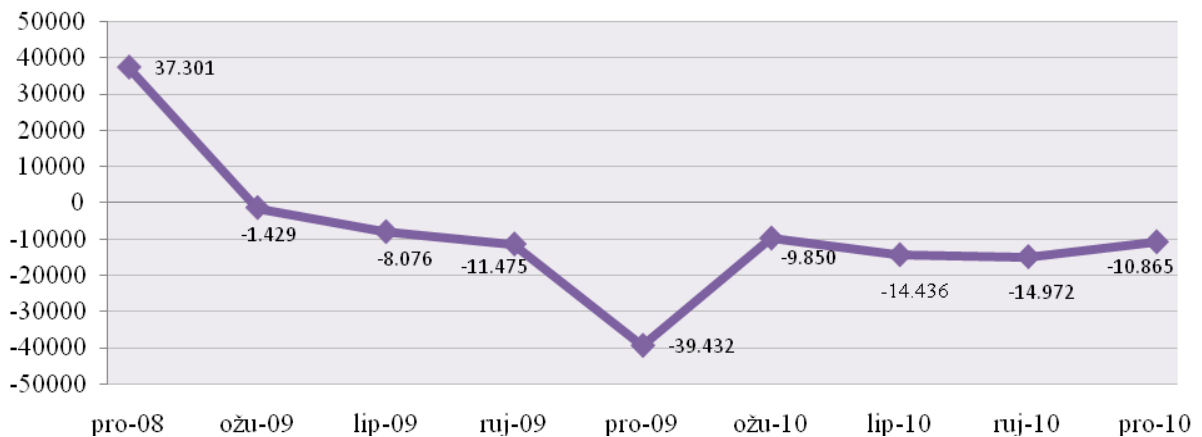
Ukupni rashodi iznose 140,7 milijuna KM od kojih se 140,4 milijuna ili 99,8% odnosi na rashode MKF, a 0,3 milijuna KM ili 0,2% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi su manji za 79,2 milijuna KM ili 36%.

U strukturi rashoda, 32,8 milijuna KM ili 23% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 13 milijuna KM ili 28%. Operativni rashodi iznose 71,8 milijuna KM ili 51% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 3,9 milijuna

KM ili 5%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 38,5 milijuna KM (1.1.-31.12.2009.: 41,4 milijuna KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 18 milijuna KM (1.1.-31.12.2009.: 17,1 milijun KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 15,3 milijuna KM (1.1.-31.12.2009.: 17,3 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 36,1 milijun KM ili 26% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 62,3 milijuna KM ili 63%.

Za razdoblje od 1.1. do 31.12.2010., neto dobit jednog MKD iznosila je 3 tisuće KM (1.1.-31.12.2009.: 20 tisuća KM). U ovom razdoblju MKF su ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 10,8 milijuna KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 39,4 milijuna KM. U razdoblju 1.1. – 31.12.2010., od ukupno 16 MKF, manjak prihoda nad rashodima imalo je 11 MKF i to u ukupnom iznosu od 11,7 milijuna KM, a višak prihoda nad rashodima ostvarilo je 5 MKF u ukupnom iznosu od 0,9 milijuna KM.

Ukupan finansijski rezultat MKO po kvartalima u 000 KM

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je negativan finansijski rezultat u iznosu od 10,8 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji je za 28,6 milijuna KM.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 31. prosincem 2010. možemo konstatirati sljedeće:

- Bilančna suma MKO sa 31.12.2010. iznosi 576,2 milijuna KM, od čega se na MKF odnosi 574,8 milijuna KM ili 99,8%, a na MKD 1,4 milijuna KM ili 0,2% od ukupne bilance MKO;
- Bilančna suma MKO na kraju četvrtog kvartala 2010. godine bila je manja za 193,4 milijuna KM ili 25% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, odnosno pala je za 325,7 milijuna KM ili 36% u odnosu na kraj 2008. godine;
- Ukupni bruto krediti MKO sa 31.12.2010. iznose 459,8 milijuna KM, a neto krediti 433,6 milijuna KM i čine 75% ukupne aktive MKO;
- Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje na dan 31.12.2010. iznose 410,5 milijuna KM ili 71% ukupne pasive MKO;
- Ukupni kapital MKO na dan 31.12.2010. iznosi 142,6 milijuna KM, od čega kapital MKF iznosi 141,9 milijuna KM, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 85 milijuna KM koji čini 60% ukupnog kapitala MKF. Neraspoređena dobit i rezerve jednog MKD iznose 101 tisuću KM ili 14% ukupnog kapitala MKD, dok temeljni kapital MKD iznosi 0,6 milijuna KM ili 86% ukupnog kapitala MKD;
- U razdoblju 1.1. - 31.12.2010., MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u iznosu od 0,9 milijuna KM, dok je manjak prihoda nad rashodima iznosio 11,7 milijuna KM, što znači da su MKF sa 31.12.2010. poslovale s manjkom prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 10,8 milijuna KM. Jedno MKD je sa 31.12.2010. ostvarilo neto dobit u iznosu od 3 tisuće KM.

U narednom razdoblju MKO moraju intenzivno raditi na:

- Primjeni i provođenju zakona i podzakonskih akata Agencije;
- Poboljšanju sustava internih kontrola, efikasnosti poslovanja i optimizaciji resursa MKO;
- Odgovornom kreditiranju i ostvarivanju misije i ciljeva mikrokreditnog sektora;
- Prevladavanju nastalih problema u kvaliteti kreditnog portfelja;
- Razmjeni informacija na nivou sektora i Centralnog registra kredita;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta i podešavanju sustava isplate i naplate kredita;
- Očuvanju doniranih sredstava i
- Iznalaženju partnera za konsolidaciju MKO u okviru sektora radi osnaživanja sektora, stabilizacije tržišnih uvjeta i korištenja potencijala za dalji razvoj i osiguranja održivosti sektora.

PRILOZI

- Prilog 1. Osnovni podaci o MKO
- Prilog 2. Bilanca stanja MKF
- Prilog 3. Bilanca stanja MKD
- Prilog 4. Račun dobiti i gubitka MKF
- Prilog 5. Račun dobiti i gubitka MKD

Prilog 1.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb.	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.12.2010.	
						Iznos aktive u 000 KM	Broj zaposlenih
1.	MKD "ADRIA mikro" d.o.o. Mostar	Kneza Višeslava 14 88 000 MOSTAR	Duška Begović	036/ 348-891, 348-890 fax	adria.mikro@tel.net.ba	1.369	6
2.	MKF "BOSANSKO SELO" Srebrenik	21. Srebreničke brigade bb 75 350 SREBRENİK	Hajrudin Husanović	035/ 644-898 tel/fax	mobossel@bih.net.ba	552	5
3.	MKF "EKI" Sarajevo	Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	126.013	264
4.	MKF "LIDER" Sarajevo	Skenderija 68 71 000 SARAJEVO	Zijad Hasović	033/ 250-580, 250-581 fax	zijadh@lider.ba www.lider.ba	10.759	46
5.	"LOK MKF" Sarajevo	Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	77.008	227
6.	MKF "MELAHA" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Iso Abinun	033/ 205-737 tel/fax	iso@melaha.ba	950	3
7.	MKF "MIBA" Tuzla	Đorđa Mihajlovića 4/III 75 000 TUZLA	Mirsad Bahić	035/ 277-455 tel/fax	miba@vesta.ba www.miba.ba	620	4
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	40.198	129
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	14.527	83
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	3.745	23
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	130.177	261
12.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Kenan Crnkić	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	103.361	233
13.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-224, 268-350 fax	info@islamic-relief.ba	1.532	11
14.	MKF "SANI" Zenica	Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	510	3
15.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 51 71 000 SARAJEVO	Zoran Dučić	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	56.888	174
16.	MKF "VORTT-INVEST" Sarajevo	Azize Šaćirbegović 128 71 000 SARAJEVO	Mustafa Kapić	033/720-949, 720-941 fax	vorttdoo@yahoo.com	547	2
17.	MKF "ŽENE ZA ŽENE International" Sarajevo	Džemala Bijedića 130 71 000 SARAJEVO	Seida Sarić	033/ 770-010, 770-012 fax	general@zenezazene.ba www.womenforwomen.org	7.461	54
UKUPNO						576.217	1.528

Prilog 2.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2009.	%	31.12.2010.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	64.748	8	47.527	8	73
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	17.274	2	18.252	3	106
1b)	Kamatonosni računi depozita	47.474	6	29.275	5	62
2.	Plasmani bankama	41.084	5	28.751	5	70
3.	Kreditni	640.886		458.551		72
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	50.924		26.214		51
3b)	Neto krediti (3-3a)	589.962	77	432.337	75	73
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	51.927	7	49.115	9	95
5.	Dugoročne investicije	2.000	0	3.500	0	175
6.	Ostala aktiva	20.446	3	14.319	2	70
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	1.610		701		44
8.	UKUPNO AKTIVA	768.557	100	574.848	100	75
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	124.041	16	88.871	15	72
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	466.708	61	321.027	56	69
11.	Ostale obveze	24.142	3	23.025	4	95
12.	UKUPNO OBVEZE	614.891	80	432.924	75	70
13.	Donirani kapital	43.212		42.619		99
14.	Temeljni kapital	5.770		9.957		173
15.	Višak prihoda nad rashodima	140.934		110.607		78
15a)	za prethodne godine	139.202		109.641		79
15b)	za tekuću godinu	1.733		967		56
16.	Manjak prihoda nad rashodima	42.091		25.751		61
16a)	za prethodne godine	905		13.997		0
16b)	za tekuću godinu	41.186		11.754		29
17.	Ostale rezerve	5.841		4.493		77
18.	UKUPNO KAPITAL	153.666	20	141.924	25	92
19.	UKUPNO PASIVA	768.557	100	574.848	100	75
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	79.269		143.250		181
	- komisioni poslovi					

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2009.	%	31.12.2010.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	13	1	36	3	279
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	13	1	36	3	279
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	0
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	0
3.	Kreditni	1.080		1.276		118
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	75		36		48
3b)	Neto krediti (3-3a)	1.005	90	1.240	91	123
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	91	8	84	6	93
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	0
6.	Ostala aktiva	14	1	9	1	0
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0		0		0
8.	UKUPNO AKTIVA	1.123	100	1.369	100	122
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	433	39	513	37	118
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	0	0	86	6	
11.	Ostale obveze	44	4	71	5	161
12.	UKUPNO OBVEZE	477	42	669	49	140
13.	Donirani kapital	0		0		0
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisioni ažio	0		0		0
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	46		3		6
16a)	prethodnih godina	24		0		0
16b)	tekuće godine	23		3		11
17.	Zakonske rezerve	0		98		
18.	Ostale rezerve	0		0		0
19.	UKUPNO KAPITAL	646	58	700	51	108
20.	UKUPNO PASIVA	1.123	100	1.369	100	122
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	34		88		259
	- komisioni poslovi	0		0		0

Prilog 4.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2009.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2010.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	687	0	788	1	115
1.2.	Kamate na plasmane bankama	307	0	1.275	1	415
1.3.	Kamate na kredite	164.760	99	111.727	98	68
1.4.	Ostali finansijski prihod	532	0	732	1	137
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	166.287	100	114.522	100	69
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	42.930	94	30.263	92	70
2.2.	Ostali finansijski rashodi	2.861	6	2.491	8	87
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	45.791	100	32.754	100	72
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	120.496		81.768		68
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	6.794	91	6.692	92	98
4.2.	Ostali operativni prihodi	647	9	613	8	95
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	7.441	100	7.305	100	98
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	41.232	55	38.428	54	93
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	17.075	23	17.960	25	105
5.3.	Ostali operativni troškovi	17.286	23	15.192	21	88
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	75.593	100	71.580	100	95
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	98.349		36.085		37
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-46.005		-18.592		40
8.	Izvanredni prihodi	10.026		13.057		130
9.	Izvanredni rashodi	3.474		5.332		153
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	-39.453		-10.868		28

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

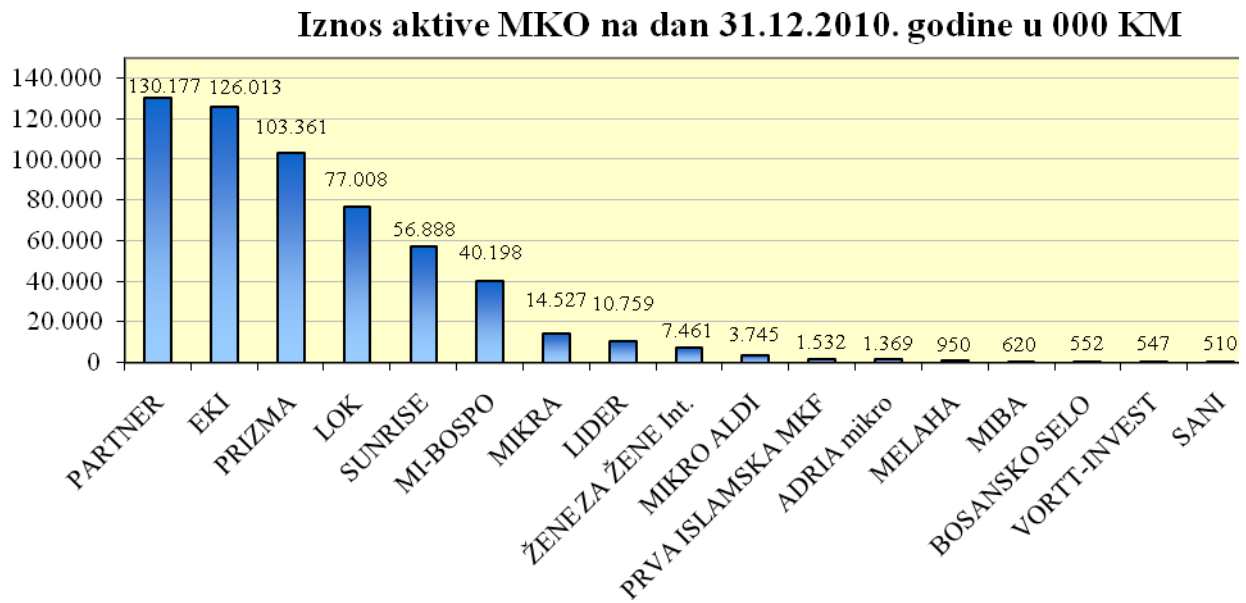
Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2009.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2010.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	0
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	0
1.3.	Kamate na kredite	214	99	290	99	135
1.4.	Ostali finansijski prihod	2	1	2	1	87
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	216	100	292	100	135
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	25	100	56	98	228
2.2.	Ostali finansijski rashodi	0	0	1	2	0
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	25	100	57	100	233
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	192		235		122
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	36	86	32	70	90
4.2.	Ostali operativni prihodi	6	14	14	30	230
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	42	100	46	100	110
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	79	42	88	34	112
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	72	38	72	28	100
5.3.	Ostali operativni troškovi	36	19	98	38	270
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	187	100	258	100	138
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	28		33		122
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	19		-11		-55
8.	Izvanredni prihodi	3		14		421
9.	Izvanredni rashodi	0		0		0
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	23		3		14
11.	POREZ	2		1		24
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	20		3		13

GRAFIKONI

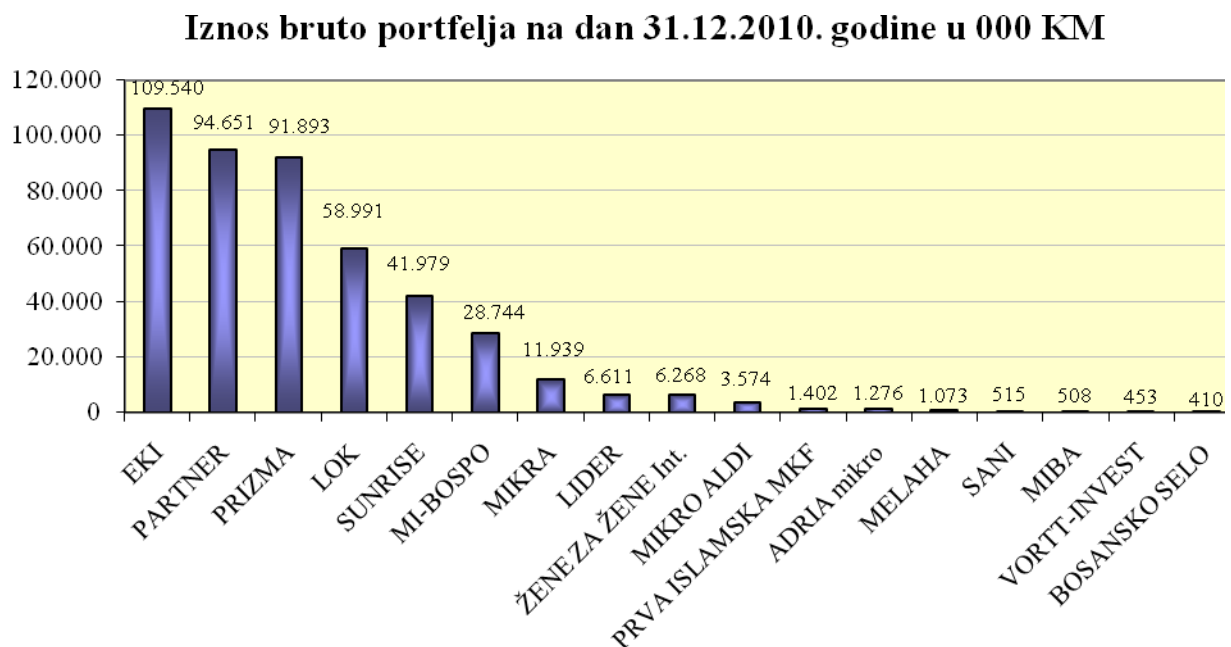
- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfelja na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
- Grafikon 4. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2010. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u IV kvartalu 2010. godine
- Grafikon 6. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u IV kvartalu 2010. godine
- Grafikon 7. Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2010. godine

Grafikon 1.

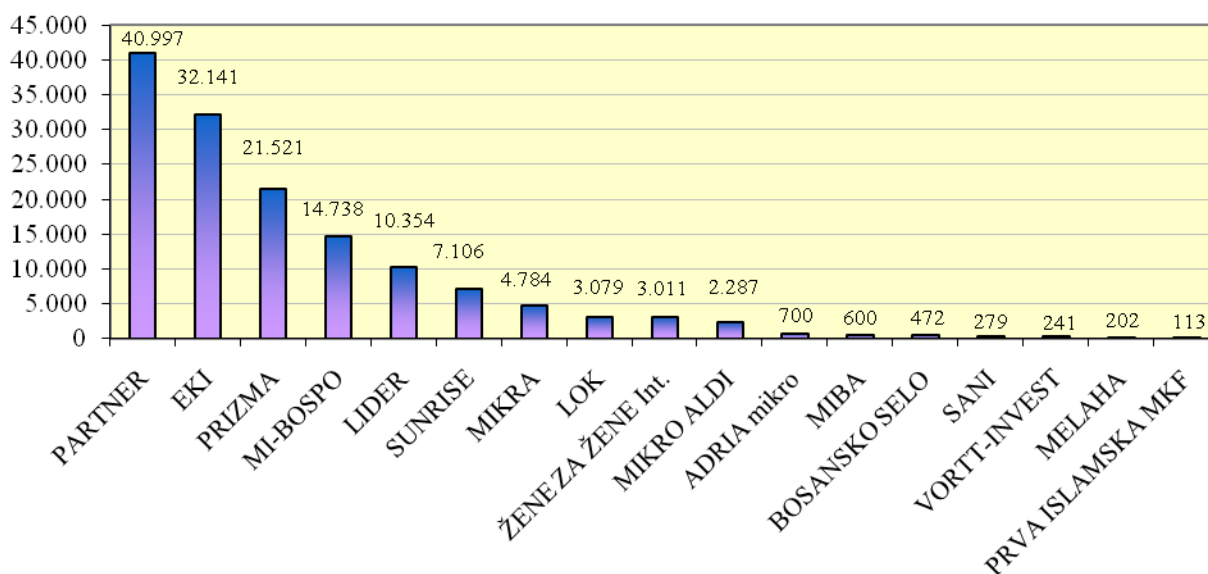

Grafikon 2.

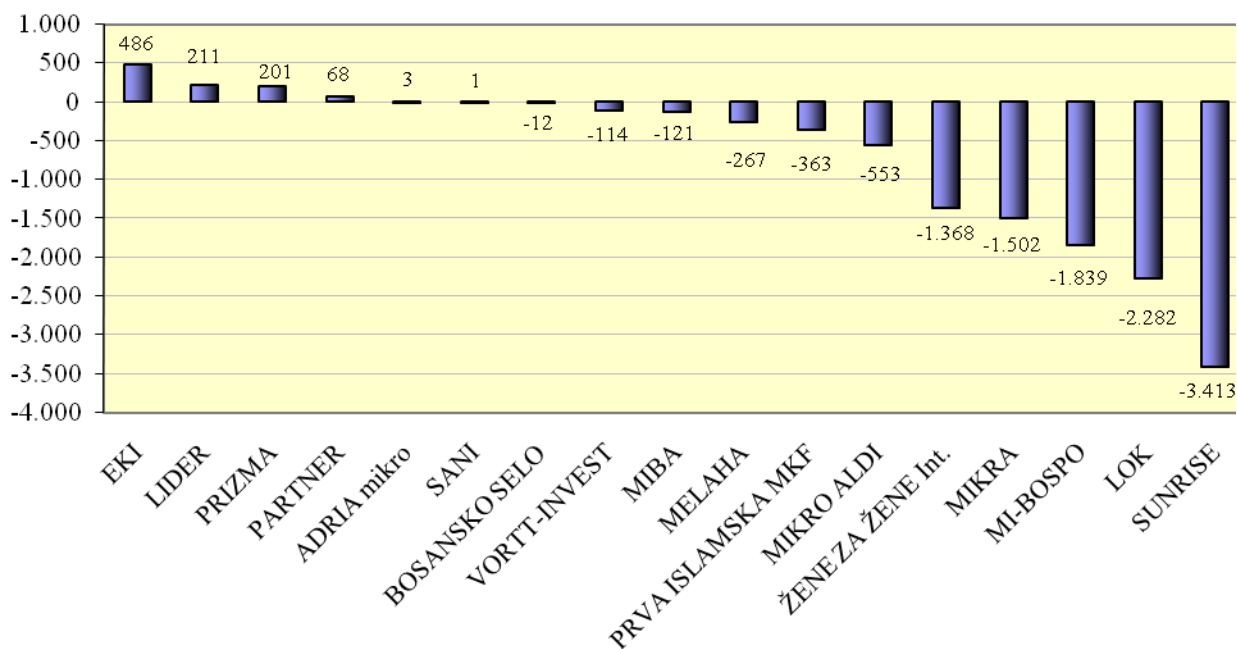
Grafikon 3.

Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2010. godine u 000 KM

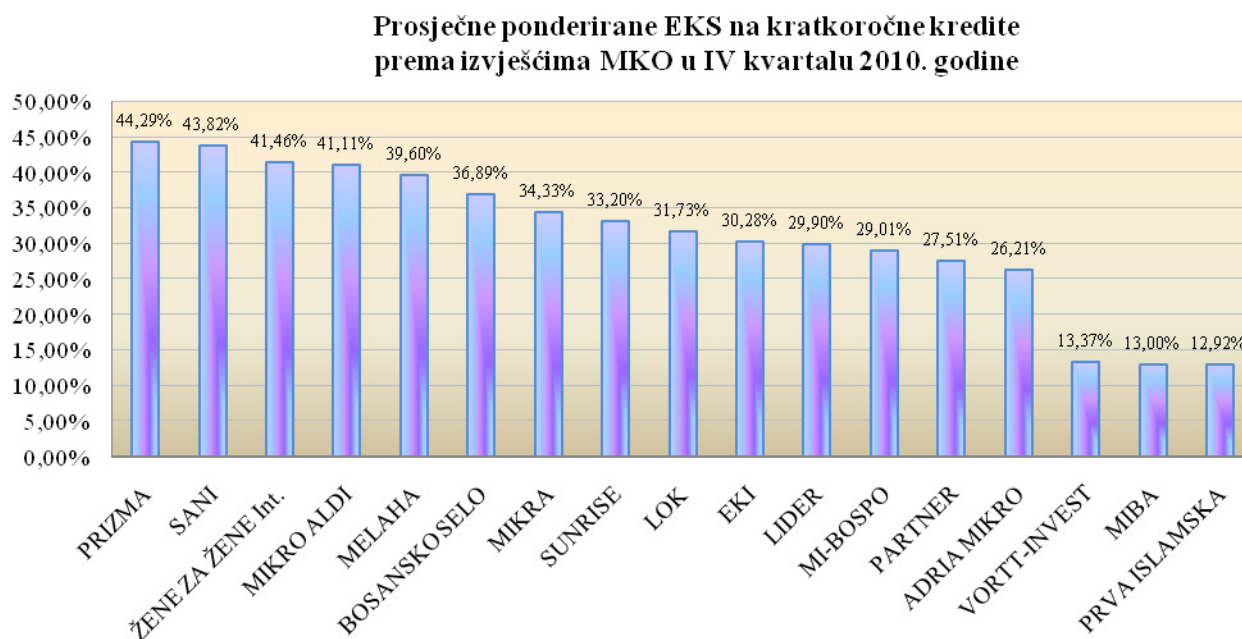

Grafikon 4.

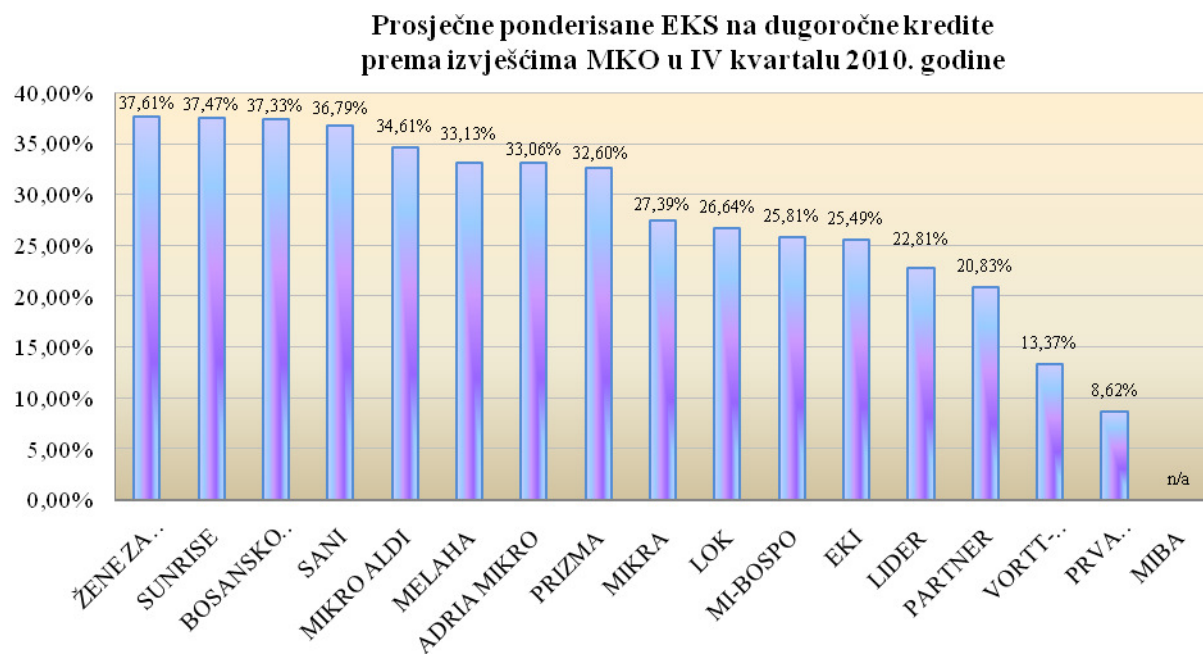
**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno
Neto dobit/gubitak MKD za period 01.01. - 31.12.2010. godine
u 000 KM**

Grafikon 5.

Grafikon 6.

Grafikon 7.

Broj zaposlenih na dan 31.12.2010. godine

